**srijeda, 10. ožujka 2021.**

P9_TA(2021)0075

# Jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja u svjetlu Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom

**Rezolucija Europskog parlamenta od 10. ožujka 2021. o provedbi Direktive Vijeća 2000/78/EZ o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja u svjetlu Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom (2020/2086(INI))**

(2021/C 474/04)

*Europski parlament*,

— uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji (UEU), Ugovor o funkcioniranju Europske unije i Povelju Europske unije o temeljnim pravima (Povelja),

— uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom (UNCRPD) i njezino stupanje na snagu u EU-u 21. siječnja 2011., u skladu s Odlukom Vijeća 2010/48/EZ od 26. studenoga 2009. u pogledu sklapanja Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom od strane Europske zajednice ([1]),

— uzimajući u obzir opće napomene Odbora UN-a za prava osoba s invaliditetom o provedbi Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom, a posebno Opću napomenu br. 2 (2014.) od 22. svibnja 2014. o pristupačnosti, opću napomenu br. 3 (2016.) od 26. kolovoza 2016. o ženama i djevojčicama s invaliditetom, opću napomenu br. 5 (2017.) od 27. listopada 2017. o neovisnom životu i uključivanju u zajednicu te opću napomenu br. 6 (2018.) od 26. travnja 2018. o ravnopravnosti i nediskriminaciji,

— uzimajući u obzir zaključne napomene Odbora UN-a za prava osoba s invaliditetom od 2. listopada 2015. o početnom izvješću Europske unije,

— uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima,

— uzimajući u obzir Program održivog razvoja UN-a do 2030. i njegove ciljeve održivog razvoja,

— uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena,

— uzimajući u obzir Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda,

— uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija),

— uzimajući u obzir europski stup socijalnih prava,

— uzimajući u obzir cilj strategije Europa 2020. koji se odnosi na borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti,

— uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja ([2]) (Direktiva o jednakosti pri zapošljavanju),

— uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 2000/43/EZ od 29. lipnja 2000. o provedbi načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo ([3]),

— uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog direktive Vijeća o primjeni načela ravnopravnosti osoba bez obzira na vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili spolnu orijentaciju (COM(2008)0426) i stajalište Parlamenta o toj temi od 2. travnja 2009. ([4]),

([1]) SL L 23, 27.1.2010., str. 35.
([2]) SL L 303, 2.12.2000., str. 16.
([3]) SL L 180, 19.7.2000., str. 22.
([4]) SL C 137 E, 27.5.2010., str. 68.

— uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2016/2102 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o pristupačnosti internetskih stranica i mobilnih aplikacija tijela javnog sektora ([5]),

— uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2019/882 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o zahtjevima za pristupačnost proizvoda i usluga ([6]),

— uzimajući u obzir uredbe kojima se utvrđuju pravila o programima financiranja EU-a u okviru višegodišnjeg financijskog okvira, posebno o Europskom socijalnom fondu (ESF), Inicijativi za zapošljavanje mladih (YEI), Europskom fondu za regionalni razvoj (EFRR), Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj (EPFRR), programu Erasmus i Fondu za pravednu tranziciju, kojima se pruža financijska pomoć EU-a za poboljšanje položaja osoba s invaliditetom,

— uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 89/391/EEZ od 12. lipnja 1989. o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu ([7]), a posebice obvezu poslodavca da osigura sigurnost i zdravlje radnika u svakom aspektu povezanom s poslom i činjenicu da radnicima ne smiju nametnuti financijske troškove kako bi ispunili tu obvezu,

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 15. studenoga 2010. naslovljenu „Europska strategija za osobe s invaliditetom 2010. – 2020.: obnovljena obveza za Europu bez zapreka” (COM(2010)0636) (Strategija za osobe s invaliditetom),

— uzimajući u obzir radni dokument službi Komisije od 2. veljače 2017. naslovljen „Izvješće o napretku o provedbi Europske strategije za osobe s invaliditetom 2010. – 2020.” (SWD(2017)0029),

— uzimajući u obzir Preporuku Komisije od 22. lipnja 2018. o standardima za tijela za jednakost ([8]),

— uzimajući u obzir pilot-projekt Komisije iz 2013. o iskaznici EU-a za osobe s invaliditetom,

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 8. srpnja 2020. o pravima osoba s intelektualnim teškoćama i njihovih obitelji u krizi uzrokovanoj bolešću COVID-19 ([9]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 18. lipnja 2020. o Europskoj strategiji za osobe s invaliditetom nakon 2020. ([10]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 29. studenoga 2018. o položaju žena s invaliditetom ([11]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 30. studenoga 2017. o provedbi Europske strategije za osobe s invaliditetom ([12]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 7. srpnja 2016. o provedbi Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom uz poseban osvrt na zaključne napomene Odbora UN-a za prava osoba s invaliditetom ([13]),

---

([5]) SL L 327, 2.12.2016., str. 1.
([6]) SL L 151, 7.6.2019., str. 70.
([7]) SL L 183, 29.6.1989., str. 1.
([8]) SL L 167, 4.7.2018., str. 28.
([9]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0183.
([10]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0156.
([11]) SL C 363, 28.10.2020., str. 164.
([12]) SL C 356, 4.10.2018., str. 110.
([13]) SL C 101, 16.3.2018., str. 138.

**srijeda, 10. ožujka 2021.**

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 20. svibnja 2015. o popisu pitanja koja je usvojio Odbor Ujedinjenih naroda za prava osoba s invaliditetom u odnosu na početno izvješće Europske unije ([14]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. listopada 2011. o mobilnosti i uključivanju osoba s invaliditetom te Europskoj strategiji za osobe s invaliditetom 2010. 2020. ([15]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 6. svibnja 2009. o aktivnom uključivanju osoba isključenih s tržišta rada ([16]),

— uzimajući u obzir svoje rezolucije od 17. lipnja 1988. o znakovnim jezicima za gluhe osobe ([17]), od 18. studenoga 1998. o znakovnim jezicima ([18]) i od 23. studenoga 2016. o znakovnom jeziku i stručnim tumačima za znakovni jezik ([19]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. travnja 2020. o usklađenom djelovanju EU-a za suzbijanje pandemije bolesti COVID-19 i njezinih posljedica ([20]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. siječnja 2019. o stanju temeljnih prava u Europskoj uniji 2017. godine ([21]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. rujna 2016. o primjeni Direktive Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja ([22]),

— uzimajući u obzir relevantne studije resornog odjela A, posebno studiju naslovljenu „Diskriminacija i pristup zapošljavanju za radnice s invaliditetom” iz 2017. te studiju pod naslovom „Razumna prilagodba i zaštićene radionice za osobe s invaliditetom: Troškovi i povrati ulaganja” iz 2015.,

— uzimajući u obzir relevantne studije Službe Europskog parlamenta za istraživanja, posebno procjene provedbe na razini EU-a iz 2016. naslovljene „Provedba Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom” i „Obveze javne uprave EU-a u skladu s Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom”,

— uzimajući u obzir sve veću sudsku praksu Suda Europske unije u pogledu tumačenja Direktive 2000/78/EZ,

— uzimajući u obzir godišnje izvješće Europskog ombudsmana za 2018. i 2019.,

— uzimajući u obzir stratešku istragu Europskog ombudsmana o tome kako Komisija osigurava da osobe s invaliditetom mogu pristupiti njezinim internetskim stranicama (OI/6/2017/EA), kako Komisija postupa s osobama s invaliditetom u okviru Zajedničkog sustava zdravstvenog osiguranja za osoblje EU-a (OI/4/2016/EA) te svoju odluku u zajedničkoj istrazi u predmetima 1337/2017/EA i 1338/2017/EA o pristupačnosti postupaka odabira koje organizira Europski ured za odabir osoblja za zapošljavanje javnih službenika EU-a za osobe s invaliditetom,

— uzimajući u obzir istragu na vlastitu inicijativu Europskog ombudsmana o poštovanju temeljnih prava u provedbi kohezijske politike EU-a (OI/8/2014/AN),

---

([14]) SL C 353, 27.9.2016., str. 41.
([15]) SL C 131 E, 8.5.2013., str. 9.
([16]) SL C 212 E, 5.8.2010., str. 23.
([17]) SL C 187, 18.7.1988., str. 236.
([18]) SL C 379, 7.12.1998., str. 66.
([19]) SL C 224, 27.6.2018., str. 68.
([20]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0054.
([21]) SL C 411, 27.11.2020., str. 94.
([22]) SL C 204, 13.6.2018., str. 179.

— uzimajući u obzir mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora „Izrada programa EU-a za prava osoba s invaliditetom za razdoblje 2020. – 2030.”,

— uzimajući u obzir tematska izvješća Agencije Europske unije za temeljna prava, uključujući biltene Agencije Europske unije za temeljna prava o pandemiji koronavirusa,

— uzimajući u obzir Zbirku praksi u području podataka o ravnopravnosti i Smjernice za poboljšanje prikupljanja i uporabe podataka o jednakosti (smjernice za podatke o jednakosti) koje je pripremila podskupina za podatke o jednakosti Skupine EU-a na visokoj razini za nediskriminaciju, jednakost i raznolikost,

— uzimajući u obzir indeks ravnopravnosti spolova Europskog instituta za ravnopravnost spolova,

— uzimajući u obzir vodeća načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima,

— uzimajući u obzir izvješća i preporuke predstavničkih organizacija osoba s invaliditetom, posebno organizacije Autism Europe, interesne udruge poduzeća za inkluziju Bundesarbeitsgemeinschaft Inklusionsfirmen, Europske unije slijepih, Europskog foruma osoba s invaliditetom, Europske mreže centara neovisnog življenja, Europske unije gluhih, Inclusion Europe, Međunarodne federacije za spinu bifidu i hidrocefalus i Mental Health Europe, kao i izvješća i preporuke mreže Equinet i akademika koji rade na pravima osoba s invaliditetom,

— uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika, kao i članak 1. stavak 1. točku (e) te Prilog III. Odluci Konferencije predsjednika od 12. prosinca 2002. o postupku odobrenja izrade izvješća o vlastitoj inicijativi,

— uzimajući u obzir mišljenja Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove, Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost te Odbora za predstavke

— uzimajući u obzir izvješće Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja (A9-0014/2021),

A. budući da osobe s invaliditetom ([23]) imaju pravo na puno sudjelovanje na tržištu rada i u društvu, ali su im u EU-u često uskraćena temeljna prava; budući da su uglavnom isključene iz otvorenog tržišta rada i da im je uskraćeno pravo na rad na ravnopravnoj osnovi s drugima ili se suočavaju s velikim poteškoćama u postizanju jednakog pristupa tržištu rada i jednakih uvjeta za sudjelovanje na njemu;

B. budući da se osoba s invaliditetom i dalje suočava s višestrukom i višedimenzionalnom diskriminacijom i nepovoljnim položajem na temelju invaliditeta i spola, rase, etničke pripadnosti, dobi, vjere ili uvjerenja, spolne orijentacije, migracijskog statusa ili socioekonomskog podrijetla, uključujući razinu obrazovanja; budući da je diskriminacija prisutna u različitim fazama radnog ciklusa, počevši od zapošljavanja, što može dovesti do socijalne isključenosti osoba s invaliditetom; budući da diskriminacija i nedostatak raznolikosti na radnom mjestu uzrokuju znatne ljudske i gospodarske troškove;

C. budući da se Poveljom zabranjuje diskriminacija na bilo kojoj osnovi, uključujući invaliditet, i priznaju prava osoba s invaliditetom ([24]);

D. budući da je EU postao stranka UNCRPD-a u prosincu 2010., te da je Konvencija stupila na snagu za EU u siječnju 2011.; budući da je UNCRPD obvezujući za EU, njegove institucije i države članice koje imaju izravnu obvezu da je u potpunosti provedu, uključujući njezin članak 27. o radu i zapošljavanju; budući da je od njezina donošenja postignut određen, ali nedovoljan napredak u postizanju ciljeva UNCRPD-a;

---

([23]) Primjenjujemo pojam „osobe s invaliditetom” iz članka 1. Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom: „osobe s invaliditetom osobe su koje imaju dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja, koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprečavati njihovo puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s ostalima”.

([24]) Članci 21. i 26. Povelje.

**srijeda, 10. ožujka 2021.**

E. budući da je EU stoga obvezan djelovati na način koji je u skladu s UNCRPD-om, a Sud Europske unije obvezan je tumačiti zakonodavstvo EU-a, uključujući Direktivu o jednakosti pri zapošljavanju, na način koji je u skladu s UNCRPD-om;

F. budući da se UNCRPD-om odbacuje medicinski model invaliditeta i umjesto toga podržava model invaliditeta koji se temelji na ljudskim pravima i socijalnom kontekstu; budući da se UNCRPD-om zahtijeva uključiva jednakost osoba s invaliditetom; budući da se UNCRPD-om priznaje pravo osoba s invaliditetom da rade ravnopravno s drugima, da slobodno izaberu svoje zanimanje, da budu prihvaćene i da rade u otvorenom, uključivom i pristupačnom radnom okruženju;

G. budući da je, u skladu s definicijom i zahtjevima u okviru UNCRPD-a, razumna prilagodba usmjerena na posebne potrebe pojedinca, dok se pozitivne mjere primjenjuju na cijelu skupinu osoba izloženih potencijalnoj diskriminaciji; budući da je oboje potrebno kako bi se osiguralo postizanje raznolikosti na radnom mjestu i osiguralo da osobe s invaliditetom mogu jednako ostvarivati svoje pravo na rad; budući da ne postoje jasne smjernice EU-a o razumnoj prilagodbi koje poslodavci ne razumiju u dovoljnoj mjeri te su često nedostupne ili nedostatne; budući da razumna prilagodba u pogledu potreba radnika s invaliditetom ima ključan utjecaj na kvalitetu njihova radnog mjesta i izglede za razvoj karijere te na održivost rada;

H. budući da je jedan od ključnih aspekata zapošljavanja osoba s invaliditetom njihovo sudjelovanje u životu zajednice i prijelaz s institucionalne potpore na potporu u zajednici; budući da proces deinstitucionalizacije u državama članicama treba dovršiti jer osobe s invaliditetom imaju pravo živjeti u zajednici i biti u potpunosti u nju uključene; budući da je napredak u deinstitucionalizaciji neujednačen u državama članicama i da unatoč uvođenju politika i dodjeli znatnih financijskih sredstava u EU-u milijun ljudi još uvijek živi u institucijama;

I. budući da je Direktiva o jednakosti pri zapošljavanju („Direktiva”), koja je stupila na snagu 2000., trenutačno ključni pravni instrument EU-a za pružanje zaštite od diskriminacije osoba s invaliditetom; budući da je zaštita jednakosti i nediskriminacije u zajedničkoj nadležnosti EU-a i njegovih država članica;

J. budući da je Direktiva samo djelomično usklađena s UNCRPD-om jer ne prihvaća potpuno model invaliditeta temeljen na ljudskim pravima, ne rješava potpuno problem diskriminacije temeljene na pretpostavljenom ili budućem invaliditetu, nije usmjerena na višedimenzionalnu diskriminaciju, ne zahtijeva od država članica da donesu pozitivne mjere, ograničena je na područje zapošljavanja, obavljanja zanimanja i strukovnog osposobljavanja, ne obuhvaća sva područja života kako to zahtijeva UNCRPD, ne bavi se slobodom kretanja u svrhu zapošljavanja, ne zahtijeva stvaranje neovisnih mehanizama praćenja, ne predviđa sustavno uključivanje osoba s invaliditetom u postupak praćenja i ne uključuje obvezu prikupljanja raščlanjenih podataka;

K. budući da se Direktivom od država članica zakonski ne zahtijeva da imenuju tijelo za jednakost koje će raditi na borbi protiv diskriminacije na temelju invaliditeta, što je vrlo problematično jer tijela za jednakost imaju središnju ulogu u provedbi direktiva o jednakom postupanju na temelju svojih ovlasti, kao što su spol, rasa i etničko podrijetlo;

L. budući da je prikupljanje usporedivih podataka o jednakosti ključno za donošenje politika i odluka na temelju dokaza; budući da nema službenih statističkih podataka, posebno o osobama s invaliditetom koje žive u ustanovama za skrb i o značajkama kao što su rasno/etničko podrijetlo ili spolna orijentacija, što je istaknuto i u smjernicama za podatke o jednakosti; budući da će se Uredbom (EU) 2019/1700 ([25]) znatno ispraviti situacija povezana s podacima iz istraživanja o zapošljavanju u kućanstvima, podacima razvrstanima prema vrstama invaliditeta i podacima o zemlji podrijetla (prva i druga generacija) te su predviđene pilot studije o osobama u institucijama; budući da će nedostaci i dalje postojati i da bi ih trebalo ukloniti;

([25]) Uredba (EU) 2019/1700 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. listopada 2019. o uspostavi zajedničkog okvira za europske statistike o osobama i kućanstvima koje se temelje na podacima o pojedincima prikupljenima na uzorcima, izmjeni uredaba (EZ) br. 808/2004, (EZ) br. 452/2008 i (EZ) br. 1338/2008 Europskog parlamenta i Vijeća, te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1177/2003 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EZ) br. 577/98. (SL L 261 I, 14.10.2019., str. 1.).

M. budući da je samo 50,6 % osoba (48,3 % žena i 53,3 % muškaraca) s invaliditetom zaposleno u usporedbi sa 74,8 % osoba bez invaliditeta ([26]); budući da su osobe s invaliditetom koje žive u ustanovama ili se smatraju nesposobnima za rad isključene iz tih statistika ([27]); budući da te brojke ne pokazuju vrstu, kvalitetu i uvjete zapošljavanja, na primjer je li zaposlenje osigurano na otvorenom tržištu rada te je li zajamčen status zaposlenika koji uživa radnička prava i dobiva minimalnu plaću; budući da su osobe s invaliditetom raznolika skupina i često izložena višedimenzionalnoj diskriminaciji čiji kumulativni učinci imaju vidljiv učinak na zapošljavanje;

N. budući da su u nekim državama članicama osobe s invaliditetom većinom zaposlene u zaštićenim radionicama; budući da bi takve zaštićene radionice trebale biti usmjerene na uključivanje, rehabilitaciju i prijelaz na otvoreno tržište rada što je prije moguće; budući da su zaštićene radionice često segregirano okruženje u kojem radnici s invaliditetom nemaju status zaposlenika, radnička prava ili zajamčenu minimalnu plaću; budući da to očito predstavlja kršenje Konvencije UNCRPD-a; napominje da se u nekim državama članicama zaštićene radionice trenutačno upotrebljavaju kao mjera prijelaza na otvoreno tržište rada; budući da bi istraživanje značajki i raznolikosti zaštićenih radionica na europskoj razini, koje se ponekad naziva i zaštićenim zapošljavanjem, moglo pomoći u utvrđivanju najboljih praksi, poboljšanju rasprave i jamčenju usklađenosti sa zakonodavstvom EU-a i UNCRPD-a; budući da uključivi modeli podupiranog zapošljavanja mogu poštovati prava osoba s invaliditetom te služiti uključivanju i prijelazu na otvoreno tržište rada ako su utemeljeni na pravima i priznati kao zapošljavanje;

O. budući da je stopa nezaposlenosti osoba s invaliditetom (17,1 %) gotovo dvostruko veća od stope nezaposlenosti opće populacije (10,2 %) ([28]), a nezaposlenost osoba s invaliditetom traje dulje od stope nezaposlenosti osoba bez invaliditeta bez obzira na kvalifikacije;

P. budući da je stopa nezaposlenosti najviša među mladim osobama s invaliditetom (u dobi od 16 do 24 godine), 24,9 % u odnosu na 16,6 % u općoj populaciji; budući da je ta razlika neodvojivo povezana s mogućnostima obrazovanja;

Q. budući da se žene s invaliditetom, koje čine 16 % ukupnog stanovništva žena i 60 % ukupnog stanovništva osoba s invaliditetom u EU-u, i dalje suočavaju s višestrukom i višedimenzionalnom diskriminacijom u svim područjima života; budući da stopa ekonomske neaktivnosti među ženama s invaliditetom iznosi više od dvije trećine ukupnog broja radno sposobnih žena (16 – 64 godine); budući da je samo 20,7 % žena s invaliditetom zaposleno na puno radno vrijeme, u odnosu na 28,6 % muškaraca s invaliditetom;

R. budući da žene uglavnom preuzimaju odgovornost za brigu o kućanstvu i predstavljaju veliku većinu njegovatelja za osobe s invaliditetom; budući da su samohrane majke koje brinu o djeci s invaliditetom izložene ozbiljnom riziku od siromaštva i socijalne isključenosti; budući da diskriminacija na temelju dobi utječe na sve dobne skupine, zajedno s mogućim stereotipima i preprekama; budući da su starije žene s invaliditetom često jedini njegovatelji za članove obitelji s invaliditetom; budući da se to izravno odražava na njihovu podložnost siromaštvu i socijalnoj isključenosti, kao i na njihov pristup radnim mjestima i profesionalni razvoj te može negativno utjecati na uvjete njihova zapošljavanja;

S. budući da u cijeloj Europi ima više od 30 milijuna slijepih i slabovidnih osoba; budući da prosječna stopa nezaposlenosti među njima iznosi 75 %, a čak i više među ženama, što dovodi do njihove socijalne isključenosti i siromaštva ([29]); budući da u EU-u postoji oko milijun gluhih korisnika znakovnog jezika i 51 milijun nagluhih osoba,

---

([26]) Statistički podaci EU-a o dohotku i životnim uvjetima (EU-SILC) 2017.
([27]) *Ibid*.
([28]) EU SILC 2017.
([29]) ONCE i Europska unija slijepih, „Izvješće o situaciji slijepih i slabovidnih osoba u pogledu zapošljavanja u Europi nakon 10 godina Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom: izazovi i prilike”, listopad 2019.

od kojih su mnogi isto tako korisnici znakovnog jezika, čija se nezaposlenost ne prijavljuje dovoljno i nedovoljno se istražuje; budući da u EU-u postoji oko sedam milijuna osoba s intelektualnim teškoćama čija je razina zaposlenosti znatno niža od prosjeka ([30]); budući da se procjenjuje da je diljem Europe samo oko 10 % osoba iz autističkog spektra zaposleno, uglavnom na radnim mjestima s nepunim radnim vremenom i niskom plaćom, na nedovoljno kvalificiranim radnim mjestima ili u zaštićenim okruženjima ([31]);

T. budući da je među osobama s invaliditetom 29,5 % žena i 27,5 % muškaraca u opasnosti od siromaštva i socijalne isključenosti u EU-u u odnosu na 22,4 % ukupne populacije; budući da je vjerojatnije da će se osobe s invaliditetom suočiti sa siromaštvom unatoč zaposlenju nego osobe bez invaliditeta (11 % u odnosu na 9,1 %) zbog dodatnih troškova njihova invaliditeta poput zdravstvenih usluga, logističke i ljudske podrške, gubitka prava na invaliditet jednom kada se zaposle i činjenice da zarađuju manje od svojih kolega u jednakoj ulozi i da je manja vjerojatnost da će dobiti promaknuće ([32]); budući da je rizik od siromaštva veći za one koji imaju ozbiljnije razine invaliditeta;

U. budući da su nerazmjeran broj osoba s invaliditetom beskućnici, a osobe s invaliditetom izložene su povećanom riziku od beskućništva; budući da beskućnici zbog rizika koji proizlaze iz njihovih životnih uvjeta mogu razviti invaliditet poput amputiranih udova;

V. budući da se zbog kumulativnih učinaka višedimenzionalne diskriminacije pretpostavlja da se romske osobe s invaliditetom suočavaju s više prepreka, da su suočene s većim razinama nezaposlenosti, ozbiljnijim siromaštvom i manjim pristupom obrazovanju i uslugama nego romske osobe bez invaliditeta ([33]);

W. budući da se LGBTI osobe s invaliditetom suočavaju s dodatnim preprekama pri zapošljavanju, pri čemu je 16 % ispitanika izjavilo da su im zbog njihova identiteta uskraćena radna mjesta ili promaknuća, u odnosu na 10 % LGBTI osoblja bez invaliditeta; budući da je svaka četvrta LGBTI osoba s invaliditetom bila izložena omalovažavajućim primjedbama, uznemiravanju i zlostavljanju na radnom mjestu te je njihov identitet otkriven bez njihova pristanka ([34]);

X. budući da je nedavno istraživanje provedeno diljem EU-a s osobama s invaliditetom pokazalo da njih 96 % smatra da pristup otvorenom tržištu nije prikladan ili da ga je potrebno poboljšati te da samo 10 % smatra da postojeće zakonodavstvo primjereno štiti osobe s invaliditetom od diskriminacije na otvorenom tržištu rada, a 18 % njih nije ni znalo da u njihovoj zemlji postoji zakonodavstvo kojim bi ih se zaštitilo od diskriminacije ([35]);

Y. budući da ti podaci pokazuju da u Strategiji EU-a za osobe s invaliditetom 2010. – 2020. nije stavljen dovoljan naglasak na zapošljavanje osoba s invaliditetom i višedimenzionalnu diskriminaciju s kojom se suočavaju;

Z. budući da uznemiravanje na radnom mjestu, uključujući seksualno uznemiravanje i odmazdu zbog prijavljivanja, otežava pristup radu i zapošljavanju, zadržavanje posla i jednak razvoj karijere, posebno za žene s invaliditetom;

AA. budući da nepovoljan položaj, isključivanje i diskriminacija osoba s invaliditetom na tržištu rada nisu zaseban izazov, već su povezani s nedostatkom uključivog obrazovanja, među ostalim u ranom djetinjstvu; cjeloživotno učenje, uključujući strukovno osposobljavanje; prepreke, segregacija i diskriminacija prisutne u području stanovanja i zdravlja; nedovoljna pristupačnost prijevoza i drugih usluga i proizvoda; budući da su stoga za rješavanje te situacije potrebni cjelovit pristup i sveobuhvatne mjere;

AB. budući da su mjere za promicanje mentalne dobrobiti i sprečavanje mentalnih bolesti i psihosocijalnih poteškoća na radnom mjestu ključne;

AC. budući da je dostupnost radnih mjesta, usluga prijevoza i podrške, posebno osobne pomoći, i društva u cjelini od ključne važnosti kako bi osobe s invaliditetom učinkovito ostvarile svoje pravo na neovisan život i pravo na rad;

---

([30]) Inclusion Europe.
([31]) Autism Europe, „Autizam i posao – zajedno možemo”, 2014.
([32]) Komisija za jednakost i ljudska prava, izvješće o istraživanju br. 107 – istraživanje o razlikama u plaći, „Razlike u plaći osoba s invaliditetom”, kolovoz 2017.
([33]) Europski centar za pitanja manjina, studija br. 8, „Čak ni na marginama: Gdje su Romi s invaliditetom?”, veljača 2016.
([34]) Stonewall, „LGBT u Britaniji – radno izvješće”, 2018.
([35]) Istraživanje je provela Europska mreža centara neovisnog življenja (ENIL).

budući da bi države članice također trebale podupirati stvaranje okruženja izgrađenog bez prepreka; budući da će nakon prenošenja Direktive (EU) 2019/882 o zahtjevima za pristupačnost proizvoda i usluga doći do znatnog poboljšanja društva bez prepreka i budući da je stoga potrebno pravovremeno i pomno pratiti njezino prenošenje;

AD. budući da je ukidanje naknada čim osoba s invaliditetom počne s plaćenim radom visokorizična politika visokog stresa, velika prepreka pristupu radu i društveno nepravedna jer ne uzima u obzir veće troškove života s invaliditetom;

AE. budući da različite definicije invaliditeta, raznolikost metoda procjene te različite i često nejasne klasifikacije invaliditeta koje se primjenjuju u državama članicama te nedostatak uzajamnog priznavanja statusa osoba s invaliditetom ometaju slobodu kretanja osoba s invaliditetom unutar EU-a;

AF. budući da je podizanje razine osviještenosti ključno kako bi se poslodavcima i radnicima omogućilo da djeluju i reagiraju na odgovarajući način, na temelju poznavanja svojih obveza i prava u području nediskriminacije;

AG. budući da nove tehnologije, posebno sustavi umjetne inteligencije, imaju potencijal za razvoj učinkovitih, pristupačnih i nediskriminirajućih postupaka zapošljavanja, ali neuključiv tehnološki razvoj mogao bi predstavljati rizik od dodavanja novih prepreka i oblika diskriminacije; budući da članak 9. UNCRPD-a zahtijeva pristupačne informacije kao i pristup komunikacijskim tehnologijama i sustavima na ravnopravnoj osnovi s ostalima;

1. poziva institucije EU-a i države članice da potvrde svoju predanost ostvarivanju uključive jednakosti za osobe s invaliditetom te da u potpunosti provedu UNCRPD, uključujući njegov članak 27. o radu i zapošljavanju; u tu ih svrhu poziva da pojačaju napore i nastoje stvoriti uključivo, pristupačno i nediskriminirajuće tržište rada s holističkim pristupom politici životnog ciklusa za osobe s invaliditetom i za sve, u skladu s Ugovorima EU-a i pravima utvrđenima u europskom stupu socijalnih prava, kao i međunarodnim vrijednostima sadržanima u Programu UN-a do 2030. i ciljevima održivog razvoja; poziva na to da EU i države članice ratificiraju Fakultativni protokol UNCRPD-a;

2. vjeruje da se Direktiva o jednakosti pri zapošljavanju mora revidirati što je prije moguće kako bi se u potpunosti uskladila s odredbama UNCRPD-a i kako bi se proveo participativni postupak čiji je cilj osigurati izravnu i potpunu uključenost predstavničkih organizacija osoba s invaliditetom;

***Za uključivo i pristupačno radno mjesto***

3. poziva Komisiju i države članice da usvoje univerzalne standarde dizajna i smjernice o pristupačnosti okruženja, programa, usluga i proizvoda, uključujući radna mjesta te njihovu opremu i prostorije kako bi ih svi mogli koristiti;

4. poziva države članice da osiguraju razumnu prilagodbu za osobe s invaliditetom na radnom mjestu, a da radnici za to ne snose nikakve troškove; poziva Komisiju da pripremi jasne smjernice EU-a o razumnoj prilagodbi u kojima se detaljno navode njezini mogući oblici u skladu s potrebama pojedinca kako bi se članak 5. Direktive mogao učinkovito prenijeti u nacionalno zakonodavstvo; poziva Komisiju da pokrene postupke zbog povrede prava i potakne države članice da zajamče uspostavu sustava sankcija u slučaju nepružanja razumne prilagodbe jer je to oblik diskriminacije; smatra da bi Parlament mogao iskoristiti mogućnost pozivanja Komisije da pokrene takve postupke zbog povrede prava; poziva države članice da pripreme materijale za potporu i smjernice te da osiguraju odgovarajuće osposobljavanje u pristupačnim formatima za poslodavce, nositelje dužnosti, radnike i osobe s invaliditetom kako bi razvili potrebno znanje, vještine i svijest o praktičnoj provedbi razumne prilagodbe, čime bi se također uklonili mitovi o njezinim previsokim troškovima;

5. duboko žali zbog neravnomjerne i loše provedbe Direktive Vijeća 2000/78/EZ u nekim državama članicama, koje ne uspijevaju učinkovito i jednako pratiti i kažnjavati stalne povrede prava EU-a;

**srijeda, 10. ožujka 2021.**

6. ističe da je pravo svih osoba na jednakost pred zakonom i zaštitu protiv diskriminacije univerzalno pravo priznato Općom deklaracijom o ljudskim pravima, Konvencijom UN-a o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena, međunarodnim sporazumima o građanskim i političkim pravima te o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima te Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, koju su potpisale sve države članice; podsjeća da se Konvencijom br. 111 Međunarodne organizacije rada zabranjuje diskriminacija u području zapošljavanja i obavljanja zanimanja;

7. poziva države članice da iskoriste ili ispitaju uvođenje obveznih kvota za raznolikost na radnom mjestu kako bi potaknule uključivo radno mjesto s učinkovitim i razmjernim sankcijama za neusklađenost; predlaže da se novčane kazne ponovno investiraju kako bi se postiglo uključivanje; naglašava da takve mjere moraju biti razmjerne, uzimajući u obzir male organizacije; potiče države članice da podrže javna i privatna poduzeća u provedbi godišnjih planova raznolikosti s mjerljivim ciljevima i periodičnim ocjenjivanjem te da podrže poslodavce u zapošljavanju osoba s invaliditetom s pomoću mjera kao što su uspostava dobrovoljnog popisa ili jedinstvenog prozora kandidata s invaliditetom s pomoću kojih će zaposliti kandidate; poziva države članice da uvođenje kvota poprati osposobljavanjem poslodavaca u pogledu sadržaja i opsega primjenjivih pravila; poziva države članice da zaduže javne službe za zapošljavanje da pripreme dobrovoljni popis tražitelja zaposlenja s invaliditetom kako bi pomogle poslodavcima da ispune zahtjeve u pogledu kvota za raznolikost;

8. poziva institucije EU-a da budu primjer određivanjem kvote za raznolikost i posebne kvote za raznolikost u pogledu zapošljavanja osoba s invaliditetom izradom internih smjernica o razumnoj prilagodbi, osiguravanjem pravednosti i potpune pristupačnosti u postupku zapošljavanja i na radnom mjestu te zapošljavanjem osoba sa svim vrstama invaliditeta na svim razinama i aktivnim traženjem osoba s invaliditetom za popunjavanje radnih mjesta; poziva države članice da učine isto u svojim javnim upravama;

9. poziva države članice da usvoje održive uključive politike zapošljavanja, kao što su prilagođeni postupci zapošljavanja, skrb o radnim mjestima, prilagođeno, fleksibilno i podupirano zapošljavanje, dijeljenje radnih mjesta, pojedinačno zapošljavanje i potpora te uključiva poduzeća, uzimajući u obzir posebne značajke osoba s različitim vrstama invaliditeta, čime će olakšati njihov pristup tržištu rada; poziva države članice da:

— koriste fiskalne poticaje i druge mjere financijske potpore za poduzeća, uključujući MSP-ove, koja zapošljavaju osobe s invaliditetom ili im pružaju strukovno osposobljavanje i naukovanje;

— podupiru uključiva poduzeća koja putem javne nabave osiguravaju radna mjesta za osobe s invaliditetom na otvorenom tržištu rada;

— promiču prilagođene modele posredovanja u radu;

— promiču društveno odgovorno poslovanje u pogledu zapošljavanja osoba s invaliditetom i podupiru organizacije socijalne ekonomije koje svoju dobit ponovno ulažu u socijalne ciljeve;

— informiraju poslodavce o tim politikama i poticajima;

poziva države članice da podrže poduzeća koja nude ciljane mjere pozitivnog djelovanja kako bi se riješio problem višestrukog nepovoljnog položaja; poziva države članice da razmjenjuju najbolje prakse kako bi utvrdile i primijenile ciljanu kombinaciju mjera za potporu ravnopravnom zapošljavanju osoba s invaliditetom;

10. poziva Komisiju i države članice da hitno uspostave mjere za procjenu ključnih trendova za budućnost rada iz perspektive invaliditeta uz aktivno sudjelovanje osoba s invaliditetom kako bi utvrdile i pokrenule specifične mjere kako bi tržište rada postalo uključivije s obzirom na raznolikost osoba s invaliditetom; u tom kontekstu naglašava važnost uključivih i dostupnih inicijativa s odgovarajućim financiranjem usmjerenih na cjeloživotno učenje, uključujući strukovno obrazovanje i osposobljavanje te razvoj vještina za osobe s invaliditetom od rane dobi, s posebnim naglaskom na digitalnim i zelenim vještinama u skladu s okolnostima i zahtjevima trenutačnog i budućeg tržišta rada koji se brzo mijenjaju; isto tako ističe važnost pružanja odgovarajuće potpore osobama s invaliditetom tijekom njihova života, boljeg korištenja inovativnih tehnologija kako bi se ujednačili uvjeti i uklonile prepreke obrazovanju i zapošljavanju te kako bi se osobama s invaliditetom olakšao pristup digitalnim alatima i softveru koji su neophodni za njihov neovisan život;

11. poziva države članice da povećaju kapacitete javnih službi za zapošljavanje kako bi se stvorila mreža uključivih poduzeća, da na svakoj razini zaposle specijalizirane pomoćnike za posao, poput mentora za posao, koji pružaju individualiziranu procjenu potreba, osposobljavanje i potporu osobama s invaliditetom koje traže posao te asistente za pružanje posla dok god je to potrebno kako bi se osobama s invaliditetom pomoglo da rade na otvorenom tržištu rada;

12. poziva države članice da promiču pristupe koji se temelje na ljudskim pravima u obrazovanju s ciljem uspostave uključivih i nediskriminirajućih obrazovnih sustava te da podupiru razvoj i pružanje osposobljavanja o univerzalnom dizajnu, razumnoj prilagodbi i raznolikosti na radnom mjestu za studente na relevantnim fakultetima uz sudjelovanje osoba s invaliditetom te da olakšaju osposobljavanje mentora za posao, asistenata za pružanje posla, savjetnika za invaliditet i raznolikost s naglaskom na posebnosti različitih invaliditeta;

13. poziva države članice da zajednički s predstavnicima osoba s invaliditetom kontinuirano ocjenjuju karakteristike, raznolikost i učinkovitost postojećih zaštićenih radionica za pružanje vještina za zapošljavanje osobama s invaliditetom na otvorenom tržištu rada, da se pobrinu za to da budu obuhvaćeni i zaštićeni pravnim okvirima koji obuhvaćaju socijalnu sigurnost, radne uvjete, minimalne plaće, postupno ukidajući odredbe kojima se krši UNCRPD, posebice njegov članak 27.; poziva Komisiju da prati taj proces; podsjeća da bi zaštićene radionice trebale biti ograničene na određeno razdoblje radnog vijeka osoba s invaliditetom; u tom pogledu poziva države članice da razviju i promiču uključive modele zapošljavanja na otvorenom tržištu rada i izvan zaštićenih radionica, u potpunosti u skladu s UNCRPD-om; nadalje ustraje u tome da bi radnici s invaliditetom u zaštićenim radionicama trebali imati barem jednaka prava i status kao i radnička prava osoba koje rade na otvorenom tržištu rada; u tom pogledu poziva države članice da ubrzaju deinstitucionalizaciju, osiguraju učinkovite, regionalne i decentralizirane sustave skrbi, uključujući usluge socijalne aktivacije, na svim razinama društva te da osiguraju lakše uključivanje osoba s invaliditetom na otvoreno tržište rada i u društvo u cjelini;

14. žali zbog činjenice da diskriminacija utemeljena na religiji ili uvjerenju, invaliditetu, dobi ili spolnoj orijentaciji može ugroziti postizanje ciljeva iz UEU-a;

15. pozdravlja inicijative Komisije kao što je Nagrada za pristupačnost grada osobama s invaliditetom i zalaže se za inicijative na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini;

16. žali zbog toga što se osobe s intelektualnim ili psihosocijalnim teškoćama pri ostvarivanju svojih prava suočavaju s višestrukim pravnim, institucijskim, komunikacijskim i društvenim preprekama, što ih sprečava da glasaju, da se kandidiraju na izborima za javnu dužnost, da sudjeluju u građanskom životu ili da jednostavno imaju pravo odlučivati o vlastitom životu; potiče države članice da poduzmu hitne mjere za reformu svojih pravnih okvira kako bi se osiguralo da osobe s invaliditetom imaju pravnu sposobnost na jednakoj osnovi kao i druge osobe u svim aspektima života, u skladu s člankom 12. Konvencije, te podsjeća da se moraju zajamčiti politička prava osoba s invaliditetom i mogućnost da ih one uživaju na ravnopravnoj osnovi s drugima, u skladu s člankom 29. Konvencije;

17. poziva Komisiju i države članice da zajamče da se sredstva EU-a ne troše na odvojene programe zapošljavanja za osobe s invaliditetom bez mogućnosti pronalaska nezaštićenog zaposlenja;

***Za radno mjesto bez diskriminacije***

18. poziva Komisiju i države članice da pojačaju suradnju s osobama s invaliditetom, njihovim predstavničkim organizacijama i tijelima za ravnopravnost s ciljem pripreme i pokretanja sveobuhvatnih kampanja za podizanje svijesti i ciljanog osposobljavanja u pristupačnim formatima i znakovnim jezicima, usmjerenih na poslodavce, nositelje dužnosti u svim područjima i društvu u širem smislu, u pogledu sposobnosti i doprinosa osoba s invaliditetom te o koristima raznolikosti, jednakosti i nediskriminacije, kako bi se iskorijenila postojeća stigmatizacija i predrasude protiv osoba s invaliditetom, radi borbe protiv nasilja i zlostavljanja i kako bi se ostvarila uključiva jednakost za sve;

**srijeda, 10. ožujka 2021.**

19. ističe važnost pristupa informacijama za žrtve diskriminacije; smatra da države članice moraju poduzeti odgovarajuće mjere kako bi osigurale da žrtve mogu dobiti i da im se pruže razumni i raspoloživi pravni savjeti i pravna pomoć tijekom cijelog pravosudnog postupka, uključujući i povjerljivo osobno savjetovanje te emocionalnu, osobnu i moralnu podršku koju pružaju tijela za jednakost ili odgovarajući posrednici; nadalje, poziva države članice da se bore protiv uznemiravanja i nasilja na radu koje ugrožava dostojanstvo osobe i/ili stvara agresivno radno okruženje;

20. poziva države članice da poduzmu aktivne mjere za zaštitu nediskriminacije za sve, uključujući osobe s invaliditetom, da osiguraju, u skladu s UNCRPD-om, pristupačnost radnih mjesta, prijevoza i izgrađenog okoliša te da osiguraju razumne prilagodbe osobama s invaliditetom u svim fazama rada, od zapošljavanja do napredovanja u karijeri, radi sigurnih i zdravih radnih uvjeta i pomoći putem rada; poziva institucije EU-a da poduzmu iste mjere; poziva države članice da se pobrinu za to da osobe s invaliditetom mogu ostvarivati svoja radnička i sindikalna prava pod jednakim uvjetima te da su zaštićena od nasilja, zlostavljanja na radnom mjestu, zlostavljanja na internetu i uznemiravanja, uključujući spolno uznemiravanje, posebno ono usmjereno na žene s invaliditetom; u tu svrhu potiče države članice da ratificiraju Istanbulsku konvenciju koja bi trebala imati transverzalni učinak na cjelokupno zakonodavstvo EU-a s posebnim naglaskom na žene s invaliditetom koje su suočene s višestrukom diskriminacijom i češće su žrtve uznemiravanja na radnom mjestu; poziva institucije EU-a da poduzmu iste mjere;

21. također naglašava potrebu za Jamstvom za prava osoba s invaliditetom s posebnim mjerama usmjerenima na potrebe žena s invaliditetom;

22. poziva Komisiju i države članice da zajamče da se politike uključivanja koje se provode na sektorskoj razini i razini poduzeća uspostave uz savjetovanje s predstavnicima radnika;

23. poziva Komisiju i države članice da pruže potporu radnicima s invaliditetom koji je posljedica nesreće da nastave raditi ili da dotičnoj osobi ponude ekvivalentan posao koji odražava njihove nove vještine, bez gubitka prava i radnih uvjeta koje su imali prije ozljede;

24. poziva Komisiju i države članice da pri pružanju potpore u zapošljavanju i ponovnom zapošljavanju osoba s invaliditetom zauzmu preventivan i uključiv pristup sigurnosti i zdravlju na radnom mjestu; napominje da bi se to moglo postići integriranim načinima koji kombiniraju sigurnost i zdravlje na radnom mjestu s raznim oblicima mjera zapošljavanja kao što su individualizirana potpora, savjetovanje, usmjeravanje te pristup općem i strukovnom obrazovanju i osposobljavanju;

25. poziva Komisiju i države članice da riješe problem postojećih razlika u plaćama s obzirom na rod, invaliditet i etničko podrijetlo te da se tako bore protiv izravne i neizravne diskriminacije u plaćama i rizika od siromaštva unatoč zaposlenju za radnike koji se suočavaju s preprekama na poslu i koji su izloženi višestrukoj diskriminaciji, posebice LGBTI osoba, žena, Roma i izbjeglica; očekuje da će Komisija u prvom tromjesečju 2021. predstaviti najavljeno zakonodavstvo o transparentnosti plaća na radnom mjestu kako bi se borila protiv razlike u plaćama s kojom se suočavaju društvene skupine u nepovoljnom položaju, posebno osobe s invaliditetom;

26. naglašava da zaštita transrodnih osoba od diskriminacije pri zapošljavanju mora biti učinkovita i poziva države članice da se bore protiv te diskriminacije, posebno u području zapošljavanja;

27. poziva države članice da osobama s invaliditetom, prilikom ulaska na tržište rada ili prelaska određenog dohodovnog praga, ne oduzmu naknade kojima se pokrivaju dodatni troškovi povezani s invaliditetom jer takva praksa pridonosi siromaštvu unatoč zaposlenju i siromaštvu u starijoj dobi jer te naknade služe kao potpora osobama s invaliditetom u prevladavanju prepreka i mogu pomoći u jamčenju njihova dostojanstva i jednakosti;

28. poziva države članice da omoguće dovoljnu fleksibilnost u pružanju socijalne potpore i naknada kako bi se osigurala njihova prilagodljivost pojedinačnim potrebama i karijerama osoba s invaliditetom;

29. traži od Komisije da procijeni jesu li države članice uvele detaljne odredbe za ostvarivanje prava na rodiljni dopust, očinski dopust, roditeljski dopust te bolovanje, kao i fleksibilne radne uvjete te da provjeri jesu li oni prilagođeni različitim potrebama majki s invaliditetom, majki djece s invaliditetom ili dugotrajnom bolešću ili majki u posebnim okolnostima, kao što su one koje se suočavaju s preranim porodom; poziva na donošenje ambicioznijih mjera za promicanje jednake uloge muškaraca kao njegovatelja; poziva države članice da predstave nacionalne strategije za potporu neformalnim njegovateljima; ustraje u potrebi za visokokvalitetnim i pristupačnim uslugama skrbi o djeci kako bi se osiguralo ravnopravno sudjelovanje žena u radnom okruženju;

30. poziva Komisiju da predloži zakonodavstvo o standardima za tijela za jednakost nakon konzultacija s organizacijama koje predstavljaju osobe s invaliditetom, čime bi im se dali snažniji mandat i adekvatni resursi za zaštitu jednakog postupanja prema osobama s invaliditetom i osiguralo širenje pristupačnih informacija za sve;

31. poziva Komisiju i države članice da osiguraju održivo financiranje izgradnje kapaciteta predstavničkih organizacija osoba s invaliditetom i prepoznaju njihovu važnu ulogu u borbi protiv diskriminacije osoba s invaliditetom;

32. poziva Komisiju i države članice da usklade definiciju invaliditeta i zajamče uzajamno priznavanje statusa osobe s invaliditetom u svim državama članicama kako bi se osiguralo slobodno kretanje osoba s invaliditetom i uživanje njihovih prava koja proizlaze iz građanstva EU-a; u tu svrhu poziva Komisiju i države članice da provedu studiju postojećeg zakonodavstva i prikupe najbolje prakse od država članica; potvrđuje da je slobodno kretanje temeljno pravo u EU-u; stoga poziva Komisiju i države članice da prošire upotrebu iskaznice EU-a za osobe s invaliditetom na sve države članice i da prošire njezino područje primjene tako što će omogućiti priznavanje invaliditeta i pristup uslugama diljem EU-a, čime će se osobama s invaliditetom olakšati život i rad u inozemstvu; poziva Komisiju da uspostavi središnju informacijsku točku na nacionalnim znakovnim jezicima i u pristupačnim formatima za osobe s invaliditetom o uslugama dostupnima osobama s invaliditetom u različitim državama članicama;

33. poziva Komisiju i države članice da prepoznaju i promiču osobnu pomoć pod vodstvom korisnika u skladu s općom napomenom br. 5 Odbora UN-a za prava osoba s invaliditetom, kako bi se potaknuo samostalan život i uključenost na tržište rada; podsjeća da se zbog posebne prirode osobne pomoći odredbe o slobodnom kretanju moraju prilagoditi potrebama osoba s invaliditetom; poziva EU da poduzme mjere za rješavanje pitanja osobne pomoći, posebno u pogledu slobodnog kretanja osoba s invaliditetom i njihovih osobnih asistenata;

34. podsjeća na to da nove tehnologije predstavljaju i mogućnosti i izazove za sve radnike, posebno za osobe s invaliditetom; u tom pogledu naglašava da bi nove tehnologije mogle predstavljati velike izazove u pogledu pristupačnosti za osobe s invaliditetom; stoga ističe da pristupačnost mora biti preduvjet za svaku inicijativu EU-a te da bi EU trebao poduzeti mjere za potporu primjeni univerzalnog dizajna i jamčenje dostupnosti i cjenovne pristupačnosti pomoćnih tehnologija; poziva Komisiju da u skladu s UNCRPD-om zajamči potpunu i učinkovitu dostupnost informacijskih i komunikacijskih tehnologija i sustava na ravnopravnoj osnovi te da u tom kontekstu primijeni smjernice kojima se podupiru programeri tehnologija umjetne inteligencije kako bi se u razvojnim procesima uzele u obzir potrebe osoba s invaliditetom, čime bi se izbjeglo stvaranje novih diskriminatornih pristranosti; poziva Komisiju i države članice da podupru istraživačke programe usmjerene na razvoj pomoćnih tehnologija, uključujući robotiku, digitalne tehnologije i umjetnu inteligenciju, kako bi se omogućila potpuna integracija osoba s invaliditetom u sve aspekte života; poziva države članice da osiguraju da osobe s invaliditetom imaju pristup cjenovno pristupačnim digitalnim alatima i softveru koji su prilagođeni njihovim potrebama te da se pri definiranju najprikladnijih digitalnih alata ili softvera za pojedinačne potrebe osoba s invaliditetom temelje na stručnom znanju organizacija koje predstavljaju osobe s invaliditetom;

***Daljnje ciljane mjere i uključivanje prava osoba s invaliditetom***

35. pozdravlja javno savjetovanje Komisije o njezinoj strategiji EU-a za osobe s invaliditetom za razdoblje nakon 2020.; poziva Komisiju da stavi poseban naglasak na strategiju zapošljavanja te da obuhvati sve odredbe UNCRPD-a, da postavi jasne, mjerljive i ambiciozne ciljeve koje se odnose na raznolikost na radnom mjestu koja odražava heterogenost osoba

s invaliditetom, da riješi pitanje višestruke i višedimenzionalne diskriminacije te da prati učinkovitost strategije uz sudjelovanje osoba s invaliditetom i njihovih predstavničkih organizacija; naglašava da je suradnja s tijelima, socijalnim partnerima, organizacijama i civilnim društvom na europskoj, nacionalnoj i lokalnoj razini neophodna za provedbu strategije i UNCRPD-a; poziva Komisiju da predloži mjere za suočavanje s izazovima povezanima s bolešću COVID-19 i kršenjem prava osoba s invaliditetom; naglašava da se diskriminacija na temelju invaliditeta pogoršala tijekom pandemije bolesti COVID-19, ugrožavajući živote osoba s invaliditetom i ugrožavajući njihovo fizičko i mentalno zdravlje; poziva Komisiju da poveže buduću strategiju za osobe s invaliditetom s procesom Europskog semestra;

36. poziva na prikupljanje podataka o invaliditetu na razini EU-a s pristupom utemeljenim na ljudskim pravima, uključujući zapošljavanje i strukovno obrazovanje i osposobljavanje, razvrstanih prema spolu, dobi, vrsti invaliditeta, rasi/etničkom podrijetlu, spolnoj orijentaciji, razini obrazovanja itd., uključujući osobe s invaliditetom koje su dosad bile izostavljene iz statističkih podataka; poziva na prikupljanje podataka o utjecaju krize uzrokovane bolešću COVID-19 na osobe s invaliditetom kako bi se predložile politike za pripremu za buduće krize;

37. poziva sve institucije EU-a i države članice da postupaju u skladu sa sloganom „ništa o nama bez nas” i da uspostave blisku suradnju s osobama s invaliditetom i njihovim predstavničkim organizacijama, da iskoriste njihova stručna znanja te da ih aktivno uključe u sve faze donošenja relevantnih odluka, zakonodavstva, strategija, politika i program, uključujući glavne;

38. poziva Komisiju i države članice da uključe prava osoba s invaliditetom, uzimajući u obzir posebnu situaciju osoba izloženih višestrukoj diskriminaciji, u sve prijedloge povezane sa zapošljavanjem, uključujući one koji se odnose na očekivane promjene u budućnosti rada, kao i pri osmišljavanju i provedbi mjera usmjerenih na razvoj digitalnih i zelenih vještina;

39. poziva Komisiju, posebno Radnu skupinu za ravnopravnost, i države članice da sustavno uključuju prava osoba s invaliditetom, s posebnim naglaskom na osobe izložene višedimenzionalnoj diskriminaciji, u sve relevantne zakone, politike i programe s obzirom na to da je jednakost u zapošljavanju neodvojiva od jednakog pristupa obrazovanju, zdravstvu, stanovanju, pravdi i socijalnoj zaštiti te da se usredotoče na pristupačnost kako bi se ostvario napredak prema dostupnom izgrađenom okruženju, javnim prostorima, prometu te informacijskim i komunikacijskim tehnologijama itd.; u tom pogledu naglašava potrebu za uspostavom kontaktne točke za osobe s invaliditetom u svim institucijama EU-a, uključujući u svim glavnim upravama Komisije i agencijama EU-a, te međuinstitucijskog koordinacijskog mehanizma kako bi se osiguralo uključivanje invaliditeta u sve zakonodavstvo EU-a;

40. zabrinut je zbog postojanja znatnih prepreka u pristupu informacijama i komunikaciji za osobe s invaliditetom, posebno za slijepe i gluhe osobe, osobe s intelektualnim teškoćama i osobe s poremećajima iz spektra autizma; podsjeća da razlike u sposobnosti pojedinaca da primaju i prenose informacije te da koriste informacijske i komunikacijske tehnologije doprinose jazu u pogledu znanja, zbog čega nastaju nejednakosti;

41. poziva na međusektorsku i sveobuhvatnu reviziju prava i politike Unije kako bi se osigurala njihova potpuna usklađenost s UNCRPD-om;

42. poziva države članice da integriranim pristupom riješe problem diskriminacije i nasilja nad djecom s invaliditetom te da prepoznaju da su ona izložena većem riziku da postanu žrtve takvog ponašanja; naglašava da bi glas djece s invaliditetom trebao biti zastupljen u oblikovanju, provedbi i praćenju zakona, politika, usluga i mjera koje se na njih odnose;

43. naglašava da je u novi pakt o migracijama i azilu potrebno uvrstiti posebne i odgovarajuće odredbe kako bi se na odgovarajući način odgovorilo na potrebe osoba s invaliditetom u svim fazama i postupcima;

44. žali zbog toga što se pravom Unije pojedinci ne štite od diskriminacije na temelju invaliditeta izvan radnog mjesta i područja zapošljavanja;

45. poziva Vijeće da bez daljnje odgode deblokira pregovore o predloženoj horizontalnoj direktivi protiv diskriminacije i o njoj postigne dogovor, čime bi se zaštita osoba s invaliditetom proširila izvan područja zapošljavanja;

46. duboko je zabrinut je zbog toga što većina općih programa, uključujući programe obuhvaćene strukturnim fondovima, ne dospijeva do onih koji se nalaze u najnepovoljnijem položaju, uključujući osobe s invaliditetom; stoga poziva Europski revizorski sud da temeljito provjeri uspješnost programa EU-a, s posebnim naglaskom na programe obrazovanja i zapošljavanja kao što su Europski socijalni fond plus (ESF+), Inicijativa za zapošljavanje mladih (YEI), Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) i Erasmus+;

47. poziva Komisiju da zajamči da će se sredstvima EU-a poštovati standardi EU-a i međunarodni standardi ljudskih prava te konvencije poput UNCRPD-a te da se njima neće podupirati mjere i programi koji doprinose segregaciji i socijalnoj isključenosti; nadalje, poziva Komisiju da financira mjere za stvaranje pristupačnih okruženja, proizvoda, usluga, praksi i uređaja, za poticanje deinstitucionalizacije i podupiranje osobne pomoći te da zajamči da mjere financirane sredstvima EU-a dopru do osoba s invaliditetom i osiguraju njihovo aktivno sudjelovanje u društvu;

o

o o

48. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Komisiji, Vijeću, vladama i parlamentima država članica i država kandidatkinja, Agenciji EU-a za temeljna prava, Europskom revizorskom sudu, Sudu Europske unije, Europskom ombudsmanu, Odboru regija, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru radi distribucije podnacionalnim parlamentima i vijećima, Vijeću Europe i Ujedinjenim narodima.